

ten. Het beeld kan dan ook via een meer diepgravende analyse in vervolgonderzoek worden uitgebreid en toegespitst. Zo vraag ik mij af: als Wij wordt verbeeld, waar wordt dat geheel dan tegen afgezet (van welke Anderen worden Vlamingen in deze series onderscheiden)? Wellicht dat Fransen als tegenhangers worden ingezet om de relevante culturele dimensies nader te thematiseren of zijn het eerder de Walen of juist de Nederlanders? Van mijn beperkte ervaring met deze series heb ik echter de indruk overgehouden dat het eerder gaat om inheemse krachten, bijvoorbeeld om een losmaking van de macht der zwartrokken of die van een, soms crimineel voorgestelde, politieke elite.

Reactie van Alexander Dhoest

Alexander Dhoest

De recensent geeft een goed – en mild – overzicht van de inhoud en doelstellingen van dit boek. Ik kan hem dan ook alleen maar bijtreden, maar wil graag twee bijkomende opmerkingen maken. Ten eerste, betreffende zijn kritiek dat het boek niet erg diep ingaat op processen van nationale identiteitsconstructie, wil ik opmerken dat het om een qua lengte gehalveerde bewerking van een proefschrift gaat, gericht op een breder publiek. Hier speelde een zeker ‘marktdenken’: wat in de eerste plaats moest sneuvelen, was de theoretische uiteenzetting en ook de methodologische verantwoording, die voor niet-communicatiewetenschappers minder relevant werd geacht.

Een tweede tekortkoming is inderdaad de vrij globale en abstracte analyse van de series, waar een meer diepgravende analyse op zijn plaats zou zijn. Dit was een centraal pijnpunt in het onderzoek: de noodgedwongen keuze tussen een meer diepgaande analyse van (enkele) programma’s en een analyse in de breedte – van alle series, zo veel mogelijk rekening houdend met contexten van productie en receptie. Uiteindelijk haalde de laatste optie het, mede omdat dit ook een terreinverkenkend onderzoek is. Maar er is zeker noodzaak tot meer diepgravende analyse, waar ik trouwens nu (onder meer) mee bezig ben.

Daarbij aansluitend kan ik de recensent alleen maar bevestigen in zijn vermoeden dat de zelfrepresentatie in Vlaamse tv-fictie nauwelijks uitgaat van een expliciet contrast tussen Wij en Zij – die laatste groep gedefinieerd als andere naties of culturen. In het verleden werden Vlamingen wel eens gecontrasteerd met Nederlanders en vooral met Franstaligen, maar zeker in dat laatste geval ging het vooral om de verfranste Vlaamse burgerij – dus eerder een fractie van de eigen natie dan een echte *outgroup*. Als er patronen van in- en exclusie te vinden zijn, gaat het vooral om centralere en marginalere groepen binnen Vlaanderen. In het verleden werd vooral de dialectsprekende, simpele volksmens tegengesteld aan de verfranste burgerij. In hedendaagse series is dat contrast grotendeels verdwenen en gebeurt de definitie van Vlaamse identiteit heel impliciet: door het tonen van een zeer alledaagse leefwereld, een *common sense* die nauwelijks

ingaat op culturele specificiteit. Door de occasionele inclusie van 'andere' (allochtone, homoseksuele, ...) personages wordt echter stilaan duidelijk hoe eng de voorstelling van Vlaanderen tot nu toe was.